

II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİ'NDE KURULAN MUHAFAZ BİRLİĞİ: ERTUĞRUL SÜVARİ ALAYI

Sefa DİRGEN*

Öz

II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Devleti açısından bir değişim süreci başlatmıştır. Her alanda yapılan düzenleme askerî yapılanmayı da beraberinde getirmiştir. Muhafız taburlarında görülen Arap, Arnavut, Boşnak muhafız taburlarının yanı sıra Osmanlı hanedanlığının atası Ertuğrul Gazi ile Söğüt diyarına gelmiş ailelerinin soylarından bir muhafız taburu kurulmuştur. Bu muhafız taburunun adı da Ertuğrul Süvari Alayı olarak belirlenmiştir. Osmanlı arşivlerinde Söğüt Maiyyet Bölüğü olarak da adlandırılan muhafızların ele alındığı bu çalışmada askerî tarihin karanlık kalmış birtakım bölümlerine ışık tutmak, saklı bilgilerin gün yüzüne çıkarılmasını sağlamak amaçlanmıştır. Gelişen askerî teknolojilere rağmen Muhafız Taburları sembolik bile olsa hâlâ varlığını devam ettirmektedir. Bu durumun sembolik bir hâl alması devletin güçlü bir geleneksel yapıya sahip olduğunun aynı zamanda bir kanıtıdır. Bu geleneğin temellerine göz atarak, yakın bir dönemde teşkil edilmiş bulunan atlı birliklerin II. Abdülhamid Dönemi'ndeki protokole verilen önem gözler önüne serilmektedir. Tümdengelim yönteminin kullanıldığı makalede genelde Ertuğrul Süvari Alayı'nın özeld Söğüt Maiyyet Bölüğü'nün kuruluşu, askerlerde aranılan nitelikler, mevcutları, kullandıkları teçizatlar ve görevleri ele alınmaktadır.

Makalenin Türü: Araştırma Makalesi¹

Anahtar Kelimeler: Ertuğrul Süvari Alayı, Söğüt Alayı, Söğüt Maiyyet Bölüğü.

JEL Kodları: Z00

Yazarın Notu: Bu çalışma bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada etik kurul izni veya yasal/özel izin gerektirecek bir içerik bulunmamaktadır. Çalışma ile ilgili herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığı SAVSAD Savunma ve Savaş Araştırmaları Dergisine yazar imzası ile beyan edilmiştir.

The Guards Established Period Of Abdulhamid II: Ertuğrul Cavalry Regiment

Abdulhamid II period started a process of change for the Ottoman state. Arrangements made in every field brought military structuring with it. In addition to the Arab, Albanian and Bosnian guard battalions seen in the guard battalions, a guard battalion was established with the ancestors of the

* Doktora Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Bölümü, sdirgen7@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7392-9898.

¹ Prof. Dr. Salih TUNÇ danışmanlığında yazılan II. Abdülhamid Dönemi Muhafız Taburu: Ertuğrul Süvari Alayı adlı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Ottoman dynasty, Ertuğrul Gazi, and their families who came to the land of willow. The name of this guard battalion was determined as Ertuğrul Cavalry Regiment. In this study, which deals with the guards, also called the Söğüt Cortege Squadron in the Ottoman archives, it is aimed to shed light on some obscure parts of military history and to bring the hidden information to light. Despite the developing military technologies, the Guard Battalions still exist, even if it is symbolic. The fact that this situation has become symbolic is also a proof that the state has a strong traditional structure. By taking a look at the foundations of this tradition, the importance of the cavalry units formed in the near period in the period of Abdulhamid II is revealed. In the article in which the deductive method is used, the establishment of the Ertuğrul Cavalry Regiment in general and the Söğüt Cortege Squadron in particular, the qualifications sought in the soldiers, their present, the equipment they use and their duties will be conveyed.

Article Type: Research Article

Key Words: Ertuğrul Cavalry Regiment, Söğüt Regiment, Söğüt Cortege Squadron.

JEL Kodları: Z00

Author's Note: This study was prepared in compliance with the scientific search and publication ethics. There is no content necessitating any permission from Ethical Board or any legal/special permission in this study. I, as the author of the article, signed my declaration certifying that there was no conflict of interest within the article preparation process

GİRİŞ

Uzun bir süre askerî savaş teknolojisinde hızlı ve manevra yeteneği yüksek olan, savaşların vurucu temel gücünü oluşturan Süvari sınıfını M.Ö.1000’li yıllarda Asurlular kullanmıştır (Turan, 1986, s. 37). Türk tarihinde ise Kara Kuvvetlerinin kuruluş yılı olan M.Ö.209 yılı önem arz etmektedir. Her ne kadar bu tarihten öncede süvari birliklerinin varlıkları bilinse de Büyük Hun Devleti hükümdarı Mete Han tarafından Türk ordusunda piyade birliklerinin yanı sıra atlı birliklerde de düzenleme yapılarak onlu ve yüzlü atlı birlikler hâlinde teşkilatlandırıldığı bilinmektedir (Kanat & Oğuş, 1996). Süvari birliklerinin önemini gösteren bir diğer kaynak Divanı Lügat-it-Türk’tür. Atın, Türk’ün kanadı olduğu belirtilerek, eserde 115 kelimedede at ifadesine yer verilir. (Naskali, 1995, s. 147). İbrahim Kafesoğlu, Çin kaynaklarının Türklerin askerî stratejide süvari birliklerini çok iyi bir şekilde kullandıklarını ifade etmiştir. Marcellinus, C. Claudianus, A. Sidonius, Zosimos gibi batılı yazarların ise Türklerin doğduklarında at ile tanıştıkları, bütünleştikleri ve ortak bir kültür oluşturduklarını aktarır (Kafesoğlu, 1997, s. 221).

Göktürk alfabesi ile yazılan yazıtlarda mızrak² manasında “süngü” kelimesi kullanılmıştır. Yenisey bölgesinde bulunan kaya resminde süvarinin uzun mızrak kullandığı da yine kayıtlar arasında yerini almıştır. Bununla ilişkili olarak icra edilen kazılarda uzun mızrak uçlarına da rastlanılmıştır.

² Mızrak, uzunluğuna göre kargı ve harbe olarak ikiye ayrılmaktadır. Bkz. Tülin Çoruhlu, “Türklerde Mızrak” *TDVİA*; 30, 2020: 4-5.

Baykal Gölü civarında bulunan kaya resimlerinde uzun sııklara asılmış bayrak tutan Göktürklerle ait süvariler görülmektedir (Ögel, 1984, s. 161,163). Burada Ertuğrul Süvari Alayı ile benzerlik³ kurulmakla birlikte, Karakeçililerden oluşturulduğu düşünülen Ertuğrul Süvari Alayı'nın askerlerinin kökenini incelemekte fayda vardır. Karakeçili Yörükleri, Kayı boyuna mensup bulunmakla birlikte Anadolu'nun Türk yurdu hâline gelmesinde en önemli rollerden birini üstlenmiş bir Türk topluluğudur. Oğuzların Kayı boyuna bağlı olan Karakeçili topluluğu Ertuğrul Gazi'nin atalarıyla beraber Türkistan'dan Horasan'a, oradan da Anadolu'ya gelmiştir (Eker, 1999, s. 671-676). Harezmsah baskısı sonucunda meydana gelen Yassıçemen Savaşı sonrasında Ertuğrul Gazi ve kardeşlerinin bulunduğu Kayı boyu ile Karakeçililerin yolları ayrılmıştır. Kaynaklara göre Ertuğrul Gazi'ye bağlı olan Türkmenler, Haremzşahlar'a karşı Selçuklu ordusunun yanında savaşa katılarak Selçukluların galip gelmesinde etkili olmuşlardır. Sultan I. Alaaddin Keykubad, Ertuğrul Gazi'nin bu yardımı karşılığında Ertuğrul Gazi'ye Sultanönü, Söğüt ve Domaniç topraklarını ikta olarak verince kendisini takip eden Türkmenler yöreye gelmiştir. Ertuğrul Gazi, Söğüt'e yerleşerek Bizans'a karşı mücadeleye başlayıp Karacahisar'ı fethetmiştir. Böylece Söğüt merkez olmak üzere beyliğin temelleri atılmıştır (Çay, 1988, s. 5-10).

Ertuğrul Gazi tarafından eğitilen Karakeçili Yörükleri, Karacahisar'ın fethinde karakeçilerinin boynuzlarına birtakım ışıldaklar bağlayarak, alaycuk⁴ üzerine kara keçeden örtü örtüp harp hilesine başvurmuşlardır. Bu sayede de Karacahisar fethedilmiştir. Savaş sırasında Ertuğrul Gazi'nin "Haydin Alplerim! Haydin Karakeçili Yörüklerim!" demesiyle mensuplarının adlarını Karakeçililer olarak aldığı düşünülmektedir (Cunbur, Gözden Kaçan Bir Risale, 1999, s. 27-33). Bu görüşe benzer bir anlatım Eskişehir'in kuşatılması sırasında Şeyh Edebalı'nın tavsiyesi üzerine karakeçilerin boynuzlarına mumlar bağlayarak gece harekete geçerek başarı kazanmaları sonucunda Karakeçili isminin verildiği ileri sürülmektedir (Sakallı, 1997, s. 16). Bunların yanı sıra Türk kültüründe binlerce yıldan beri yönlerin renklerle sembolize edildiği bilinmektedir. Türklerde kara renk kuzeyi, ak batıyı, kıvıl güneyi, sarı merkezi, gök veya yeşil renk de doğuyu sembolize etmektedir. Türkler, kuzey ile ilgili ne varsa kara ismi ile tanımlamışlardır (Ögel, 1984, s. 431). Bu dönemde Türklerin konargöçer bir toplum olarak hayvancılıkla uğraşmaları topluluğun bu isimle anılmasına neden olduğu belirtilebilir.

³ Bkz. Zonaro, F. (1901). *Ertuğrul Süvari Alayı'nın Galata Köprüsünden Geçışı* [Tablo]. Dolmabahçe Sarayı Müzesi, İstanbul.

⁴ Askerî birlik.

Karakeçililer; Osmanlı Devleti'nin bütün seferlerine katılmış, üzerlerine düşen görevleri yapmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamışlardır. Yavuz Sultan Selim zamanında da kendilerine Mekke ve Medine'nin aşireti anlamına gelen "Haremeyn-i Şerifeyn Aşireti" unvanı verilmiştir (Cunbur, Gözden Kaçan Bir Risale, 1999, s. 28). Bununla beraber askeriye ye yün ve yapağıyı eğirip dokuma işlerinde yetenekli olmalarından dolayı aba üretimi için Balıkesir yöresine yönlendirilmişlerdir. Ahmed Vefik Paşa'nın 1866 tarihinde vermiş olduğu bir emre göre; Karakeçililerin Balıkesir yöresiyle ilişkileri kesilmiş; onlar Eskişehir, Seyitgazi, Kütahya, Emet, Tavşanlı, Banaz, Afyonkarahisar, Aziziye, Sandıklı, Yenişehir, Söğüt, Bilecik, İnegöl, Domaniç, Bursa, Gemlik, Nazilli ve Salihli civarlarına yerleştirilmişlerdir (Bulduk, 1997, s. 45-46). Farklı yerlere iskân edilen Karakeçili Yörüklerinin yerleştikleri yerlerdeki haneleri ve nüfusları sayılmıştır. Yukarıda belirtilen kaza ve nahiyelerde toplam 2.856 hanede toplam 14.521 nüfus bulunmaktadır. Bu kaza ve nahiyelerden 435 Süvari toplanmıştır. Bu süvarilerin 45'i Eskişehir'in Seyitgazi nahiyesine bağlı Kuyucak köyünden, 25'i Seyitgazi nahiyesinin Numanoluk köyünden ve geriye kalanlarının da diğer kaza ve nahiyelerden geldiği aktarılmaktadır (Cunbur, Gözden Kaçan Bir Risale, 1999, s. 28). Karakeçili Yörüklerinin yapılan sayımlardan başka Osmanlı Devleti'nin kuruluşundaki sergiledikleri başarıları, ayrıcalıkları, kültürü, demografik ve antropolojik yapıları Osmanlı belgelerinde konu edinmiştir (Özkul, 2007, s. 203). Örneğin, Sultan II. Abdülhamid Dönemi'nde de devamlılık arz eden sadakatlerine ve hizmetlerine karşılık birtakım çalışmalar ortaya konulmuştur. Sultan II. Abdülhamid, Karakeçili Yörükleri reisi olan Hacı Bekir Sıddık Bey ve mensuplarını, *Osmanlı ve Mecidi nişanı* (HH. İ. 81-54; İ.DH. 1251-9806; İ.DH. 1261-99100) yanında *Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyası* (Y.PRK.UM. 56-113) ile ödüllendirmişlerdir. Yine bu dönemde Bilecik ilini merkez alarak bir sancak kurulmuştur. Bu sancağa da Osmanlı soyunun atası olan Ertuğrul Gazi'ye ithafen "Ertuğrul Sancağı" adı verilmiştir. Ertuğrul Gazi'nin, Osman Gazi'nin ve gaza arkadaşlarının kabirleri onarılmış, mezarlarının bulunduğu bahçenin girişine de 1888 yılında bir çeşme inşa edilmiştir (Cunbur, Gözden Kaçan Bir Risale, 1999, s. 28)

Sultan II. Abdülhamid'in tahkikatları neticesinde Ertuğrul Gazi'nin validesi olan Hayme Ana'nın İnegöl kazasına bağlı Domaniç nahiyesinin Çarşamba köyünde bulunan mezarının yeri belirlenince, 1890 yılında Sultan II. Abdülhamid tarafından Makbere-i Şerife'de bir türbe inşa edilmesi emredilmiştir (Y.MTV. 47-92). Ayrıca Ertuğrul Gazi'nin türbesi de tarih taşlarının yenilenmesi ve onarımı yapılmıştır (DH. MKT.725-8). Bu yapıların yanı sıra yörenin daha fazla gelişmesi adına yöreye bir mescit yapılması gündeme gelmiştir. İlk başta Hristiyan ahalinin içerisinde kalan yörede mescit

ve okul yapılması planlanmış daha sonra bu durum uygun görülmeyle başka bir yerde yapılması kararı alınmıştır. Bunun için de yöre halkının elindeki arazilerin değeri karşılığı alınması gerekmiştir (Y.MTV. 228-58). Mescidin yapılacağı yerde ibtidai mektep de inşa ettirmek istemesi, yörenin istimlak edilmesini gerekli kılmıştır. Bunun üzerine 106.100 kuruş ile yöredeki emlak'ın otuz parçasının istimlak edilmesi uygun görülmüştür (Y.MTV. 228-58). Bu yapıların inşa edilmesi ile Karakeçili Yörükleri tarafından Ertuğrul Gazi'nin hatıraları uzun yıllar boyunca canlı tutulmuş, onu anmak için Eylül ayının 17'sinden sonraki ilk Cuma gününü takiben Ertuğrul Gazi Türbesi'nde toplanarak ziyarette bulunmuşlar ve etkinlikler düzenlemişlerdir. Bu etkinlikler Karakeçililer için bayram niteliği taşımaktadır (Özçelik, 1999, s. 54). Günümüzde bu etkinlikler devam etmekle birlikte yöre halkının geleneklerine bağlılığının nişanesidir.

II. Abdülhamid'in Ertuğrul Gazi ve Hayme Ana'nın kabirlerini ihya etmesi yanında Karakeçililerden oluşturulan Ertuğrul Süvari Alayı'nı kurdurtması ve onlara "Öz hemşehrilerim" (Tahsin Paşa, 2017, s. 169) demesi onlara karşı bir bağlılık hissini göstermekle birlikte, Türklük şuuruna sahip olduğunu da göstermektedir.

Ertuğrul Süvari Alayı'nın Temelleri ve Kuruluşu

Bal'a göre (2006) Kapıkulu Süvarileri, I. Murad Dönemi'nde saray muhafız birliği olarak kurulmuştur. Kapıkulu süvarilerine alım yapılırken yeniçerilerden uzun süre hizmet eden ve savaşlarda başarı gösterenler tercih edilmiştir (Bal, 2006, s. 7). Padişahın muhafızları olarak Kapıkulu Süvarilerinden sonra ikinci öneme haiz Muallim Bostancı Ocağı bulunmaktadır. 1703 isyanına katılmalarına rağmen III. Ahmed tarafından isyancıların tasviyesi üzerine I. Mahmud tarafından mühendishaneye kabul edilmişlerdir. Abdulkadir Özcan, güvenilir ve sadık olmalarını aktararak saray muhafızı olarak görevlendirildiğini de belirtmektedir. Nizam-ı Cedid birliklerinin kurulması ile çeşitli görevlerde bulunmuşlardır. Bu görevler ise saray ve toplum güvenliğini sağlanmaktadır (Özcan, 1984, s. 354). I. Mahmut ile başlayan düzenlemeler Osmanlı askerî ıslahatlarında yer alan düzen ve eğitim hedeflerinin üzerinde yükselecek yeni bir ordu sisteminin temelinde Asâkir-i Mansûre-i Muhammedîye ordusu bulunmaktadır (Fil, 2013, s. 23). Bu temel, kanunnameyle yasalarak öncelikle 1500 kişilik "Tertip" denilen sekiz birlikten oluşmuştur. Bu birliklerin emir komutasına ise binbaşı rütbesiyle subay ataması da yapılmıştı. 1828 yılındaki belirtilen düzenlemeler ile günümüze etki eden kuruluşlar oluşturulmuştur. Örneğin; Üstten asta sırasıyla, "Tertip" terimi "Alay" olarak değiştirilmiştir. Bundan başka "Kol" adı verilen ast bir kuruluşun yerine "Tabur" kullanılmıştır. "Saf" yerini

“Bölük” kelimesine bırakmıştır (Çadırcı, 1983, s. 91-92). Alay komutanına "Miralay" unvanı verilirken, tabur komutanına "Binbaşı" verilmiştir. Orduda bulunan personel sayısı ekseri 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan itibaren artırılmaya başlandı. Üçer taburun birleştirilmesiyle alaylar, ikişer alayın birleştirilmesiyle de Tugaylar oluşturuldu. 1831 yılında İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan birliklerin ismine Hassa, Anadolu'da bulunan birliklere Mansure denildi. Çoğalan birliklerin başına ferik adı verilen günümüz tabiriyle generaller getirildi. 1833 yılında da mareşallik rütbesi oluşturularak Osmanlı'da toplam asker sayısı 118.400'e ulaştı. Ordudaki rütbe sistemi er, onbaşı, bölükemini, çavuş, başçavuş, mülazım (evvel ve sani olacak şekilde), Yüzbaşı, Kolağası, Binbaşı, Kaymakam, Miralay, Mirliva, Ferik ve Mareşal şeklinde oluşturulmuştur (Haz. Eroğlu, Yarar, & Demiröz, 1999).

II. Abdülhamid Dönemi'nde muhafız birliklerinin azınlık unsurlardan oluştuğunu görmekteyiz. Arap, Arnavut ve Boşnak taburlarının yanı sıra Dağıstanlı Türklere de yer verilmektedir.⁵ Saray muhafız taburlarının kozmopolit yapısı uzak vilayetlerdeki bu unsurların ayrılıkçı faaliyetlerine karşı Osmanlı merkezine bağlamak ve Osmanlıcılık akımına hizmet ettiğini belirtebiliriz. Dağıstan Süvari Birliği II. Abdülhamit Dönemi'nde kurulan ilk Türk muhafız birliği olmakla birlikte Dağıstan bölgesi halkının Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'ne dil, din, kültür olarak bağlı kalmasının amaçlandığı da belirtilebilir.

II. Abdülhamid, hükümdarlığının büyük bir kısmını Yıldız Sarayı'nda geçirmiştir. Dış dünyayla ilgili münasebetlerini son derece sınırlandırmıştı. II. Abdülhamid'in kendini saray içinde muhafaza etmesinde çevresindekilerin etkisi olduğu düşünülmektedir. Şehzadeliği zamanında Avrupa'ya seyahatiyle, yerli ve yabancı pek çok kişiyle sürekli görüştüğü bilinmektedir. Saltanatının ilk zamanlarında bu siyaset üslubunu sürdürmüştür (Tahsin Paşa, 2017, s. 189,192). Öte yandan Sultan II. Abdülhamid zamanında Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşanan, Ermeni, İran ve Rus tehditlerine karşı Hamidiye Alayları kurdurmuştur. Bu alayların içerisinde Siverek Karakeçilileri de görevlendirilmiştir. (Çay, 1988, s. 5-9). Ayrıca Sultan II. Abdülhamid, akrabaları olarak gördüğü Karakeçililerin gençlerinden kurulu bir muhafız taburu oluşturmuştur. Bu alayı da Ertuğrul Alayı olarak isimlendirmiştir (Sümer, 2016, s. 235). Sultan Abdülhamid'in Karakeçili Yörüklerine hayatını emanet edecek kadar güvenmesinin temel sebebi, onlarla akrabalık bağının olduğuna inanmasından kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte, Sultan II. Abdülhamid'in yaptırmış olduğu araştırmalar

⁵ Farklı milletlere mensup muhafız birliklerine Dağıstan süvari bölüğü de eklenmiştir. Oysaki bu bilgi dipnotta bahsedilen Dağıstanlıların Türk olduğu bilgisi ile çelişmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Hürü Sağlam Tekir, II. Abdülhamid'in Muhafız Alayları, İstanbul, Yeditepe, 2020.

neticesinde Karakeçililerle büyük bir ünsiyet kurulmuştur (Küçük, 1988, s. 221).

Sultan II. Abdülhamid, Söğüt ve çevresinde yaşayan Karakeçili Yörüklerinden seçilen kişilerin bulunduğu Ertuğrul Süvari Alayı adı verilen bir tabur oluşturdu. 17 Mart 1886 tarihinde alayın komuta kademelerine tayinler gerçekleştirildi. Kurulan birliğe 5. Süvari Alayından üst rütbeli iki subay atandı. Bunlar 5. Süvari Alayından Kaymakam Süleyman Bey ve Hakkı Bey'dir. Birliğin binbaşılığına Harbiye Mektebi Süvari Talim Muallim Muavini Kolağası Naim Bey, süvari yaveri kadrosuna Kolağası Lütfi Bey, imam olarak ise I. Süvari alayında görevlendirmesi biten Alay Kâtibi İbrahim Efendi atanmıştır. 30 Nisan 1886 Cuma günü Yıldız Hamidiye Camii'nde Ertuğrul Süvari Alayına sancak teslim töreni gerçekleştirilmiştir (İ.DH. 982-77506).

Sultan II. Abdülhamid, Yıldız Hamidiye Camii'nde sancak verilen Ertuğrul Süvari Alayı askerlerine hitaben konuşmasında şunları söylemiştir;

“Asker Evladımız! Hassa Birinci Ordu-yı Hümayunumuz alaylarından mâdud olmak üzere müceddiden bir süvari alayı teşkilini arzu eylediğimizden nam-ı cedd-i emceddimiz Ertuğrul Han Gazi Hazretlerine mensup olarak iş bu süvari alayını teşkil eyledik. Cümle efrâd-ı seciyye ve sadıkasını selâm-ı şâhânemizle taltif ve tesrir eyleriz. Avn-i Hakk ve tevcihat-ı cenâb-ı peygamber-i asdika ile böyle bir alayın teşkiline muvaffakiyetimizden dolayı Cenâb-i Rabbü'l Alemine arz-ı Muhammed ile beraber nam-ı hümayunumuza mensup iş bu cami-i şerif havalisinden kendi yed-i şâhânemizle bu sancağı aliyye-i Ertuğrul Alayına ihdâ ile iftihar ederiz. Sadâkatlu evladımız sancağımızın bir ciheti kelime-i muazzama-i tevhid ile kesb-i şanlı itla ettiği gibi diğer ciheti dahi saltanatı metiyye Devlet-i Aliyye-i Osmaniyemizin arması ve alayımızın ve tabi zabt-ı ati Hazret-i seyyid'ül Resulin efendimizden niyazımız iş bu sancağ-ı âlînin kaffe-i ihvân-ı dinimiz için rehber-i şan ve zafer olması kazıyyesi olduğundan cümleiniz için bâ'is mağfiret olan ve Devlet-i Aliyye-i Osmaniyemizin esas bânîsi hükmünde bulunan Ertuğrul nam-ı zîşanını muhafaza ile dininize ve padişahınıza sadakati kendinize bir meslek-i müstedim ittihaz edip sarf-ı vücut ve feda-yı can edeceğinize mutma'in 'ül-kalb olarak iş bu hatt-ı hümayunumuzun dahî sancağımızla beraber teberrüken hıfz edilmesi matlubumuzdur. Cenab-ı Rabbü'l Âlemîn cümlemizi muvaffak bahtiyar eyleye âmin.” (Tarik, 1302).

Cuma selamlığı sonrasında İkinci Fırka-i Hümayunu'na bağlı olarak kurulan Ertuğrul Süvari Alayı'nın kuruluşunda askeri usul geleneği gereği bir kıt'a ayetli sancak Ertuğrul Süvari Alayı'na teslim edilmiştir (Y.PRK.ASK. 147-83). Sancak teslimi Tarik gazetesine göre Hatt-ı Hümayunun okunmasının ardından Serasker Ali Saib Paşa tarafından Süleyman Paşa'ya verilmiştir. Süleyman Paşa da sancağı alay komutanına teslim etmiştir. Komutan, alçak bir sesle ancak askerlerin duyabileceği şekilde askerlere seslenmiş ve askerler hep bir ağızdan "Padişahım çok yaşa!" diyerek sloganlar atmışlardır (Tarik, 1302).

Sultan II. Abdülhamid'in başmabeyncisi Tahsin Paşa'nın aktardıklarına göre, sarayda maiyet süvari bölükleri arasında bulunan, "Söğütlü" adıyla bilinen Ertuğrul Süvari Alayı, saraydaki en şanlı, en asil ve en cesur teşkilattı. Bu bölükte yer alan Karakeçililerin mertliği, cesareti ve temiz ahlakı Sultan II. Abdülhamid'in dikkatinden kaçmamıştır. Söğüt maiyet bölüğü, Sultan II. Abdülhamid tarafından oluşturulan güvenlik teşkilatları arasında en kıymetlisiydi. Karakeçili gençlerinden oluşturulmuş 200 kişilik mızraklı maiyet bölüğü mensuplarından kimileri yüzlerine yakışan sakallarıyla, kimileri Türk ırkının bütün renklerini barındırmalarıyla, kimileri de asillikleri ve cesaretleriyle dikkatleri üzerlerine çekiyorlardı. Sultan II. Abdülhamid, mızraklı maiyet bölüğüne son derece ilgi gösteriyor ve güveniyordu. Güvenini kazanmış olan söğüt bölüğünün amiri olan Mehmet Efendi ve bir arkadaşı Sultan II. Abdülhamid'in yatak odasının yanında yatarlardı. Böyle bir görev ancak Sultan II. Abdülhamid'in canını emanet edecek kadar güvendiği, kendisine güçlü bağlarla bağlı olanlara verilebilirdi (Tahsin, 1931, s. 104-105). Bu duruma örnek olarak Süvari Neferliğine, Karakeçili Yörüklerinin reisi olan Hacı Bekir Bey'in kardeşleri, oğulları, enişterleri, damatları ve torunlarıyla 11 kişiden fazla olmak üzere katılım sağlamışlardır (Özkul, 2007, s. 215). II. Abdülhamid ve Osmanlı topraklarının dâhili ve haricî düşmanlarına karşı korumalık görevini üstlenecek askerlerin de padişah şahsına bağlı olması gerekmektedir. Bu görevin getirdiği şartlar dikkate alınarak üzerinde durulması gerekmektedir. Muhafız taburuna seçilebilmek için belli bir takım özelliklerin asker adayında bulunması gerekir. Buna göre Osmanlı Devleti'nin kurucularının köklerine kan bağı ile bağlı olmak, diğer bir ifade ile aktarılması gerekirse Karakeçili Yörüklerine mensup olmak gerekmektedir. Böylece dönemin şartlarına binaen padişah yakınında güvende olabileceği askerî personel görmek istemektedir.

Ertuğrul Süvari Alayı'na seçilecek olan muhafızlarla ilgili bilgilerin çoğunu Sultan II. Abdülhamid'in 1899 yılında alaya katılacak olan otuz yeni muhafızda olması gereken özellikleri belirtmesiyle edinmek mümkündür.

Edinilen bilgilere göre, çok iyi ata binmeleri gerektiği gibi bu askerlerin iyi ahlaklı olmaları da kesinlikle şarttı. Kendi işlerinde güçlerinde çalışkan, derli toplu, düzgün kişiler olmaları gerektiği aktarılmıştı. Beş vakit namaz kılarak kendi ibadetlerini yapmaları da aranılan özellikler arasındaydı. II. Abdülhamid'e has özel bir birlik ve devletin resmi personeli olmaları gereği maaş alacaklardı. Yapacakları görev itibarıyla sürekli İstanbul'da bulunmaları memleketleriyle ilişkilerini kesmelerini gerektirdiği için bu durum da tercih edilen hususlar arasındaydı. Beyliğin temellerinin atılmasında öncü rol üstlenen Ertuğrul Gazi ile birlikte Söğüt'e iskân edilmiş ailelerin soyuna mensup bulunmaları önem arz etmektedir. Askerlerin görünüşünün düzgün, gösterişli ve boylarına da önem verildiği görülmektedir. Osmanlı devlet personelleri gibi sakallı veya sakalsız olabilirlerdi. Sakallı olanlar ayrıca bakımına önem gösterecekti. İlk yapılan alımlarda belirtilen 30 kişi sadakatte kusur etmeyecekler, kandırılmayacaklar, padişah emirlerine ne olursa olsun bağlı kalacaklarına dair Ertuğrul Gazi'nin türbesinde ve huzurunda yemin merasimi gerçekleştireceklerdi. Görevi bırakmak ve memleketlerine geri dönmek isteyen kişilere karşı yapılacak muamele ise 3 yıl görevde kalmalarını müteakip kendi topraklarında Jandarma kuvvetlerinde görev alarak rütbe almaları sağlanacaktı. Ayrıca belirtilen 30 kişi daha önce iyi ata binen, rütbece yükselebilecek ve Yunan Muharebesinde görev almış kimselerdi (Y.PRK.BŞK, 61-1).

Ertuğrul Süvari Alayı, Sultan II. Abdülhamid'in korumaları olarak beş bölükten oluşmaktadır. Bu bölüklerden ikisi Yıldız Sarayı civarında, diğer üçü de Yıldız Sarayı'nın dolu olan dış kısmına yerleştirilmiştir (Y.MTV. 20-100). 17 Mayıs 1890 tarihinde Davud Paşa kışlasında alınan, İkinci Fırka-i Hümayununa bağlı Ertuğrul Süvari Alayı yoklamasına bakıldığında bir bölümünün Davut Paşa kışlasında bir bölümünün de Yıldız Sarayı civarında yerleşik bulunduğu anlaşılmaktadır (Y.PRK.ASK. 38-94).

Hamidiye alayları ile yapılacak olan bir karşılaştırmaya bakılacak olursa, Ertuğrul Süvari Alayına seçim aşamalarında aranılan kriterler Hamidiye Süvari Alayı seçmelerinden farklı olarak 27 ve 40 yaşları arasını kapsamaktadır. Bunun nedeni devlet hizmetinin devamlılığının bir göstergesidir. Hamidiye Süvari Alayı, çeşitli konargöçer gruplardan oluşturulmuştur. Ayrıca askerlik çağına gelmiş kişiler seçilirken, askerî görev almamış kişilerce seçilmesine özen gösterilmiştir (DH.MKT. 2425-99). Söz konusu belgede hal böyle iken toplumun farklı kademelerinden askerler de bulunmaktadır. Örneğin; alayda bulunanların çoğu, yükümlü askerliğini yapmış kişilerdir. İncelenen arşiv vesikalarına göre Söğüt Redif Taburunda askerliğini yürüten 14 kişi Ertuğrul Süvari Alayı'na tertip edilmiştir.

Bunlardan Karakeçili Yörüklerine mensup olan 3 kişinin künyeleri ise ayrıca gönderilmiştir⁶ (Y.MTV. 38-95).

Hamidiye Süvari Alayı mensupları bazı vergilerden muaf tutulmuştur. Bu bilgilerin edinildiği arşiv belgesine göre Söğüt ahalisi ve Yörükler, Hamidiye Süvari Alayı'nın yararlandığı ayrıcalıkları belirten bir yazı yazarak padişaha danışmışlardır. Mektubi kalemi vasıtasıyla yayınlanan cevapta Ertuğrul Süvari Alayı'nın devlet hizmetinde devamlı ve sürekli oldukları belirtilip, özel olarak seçtikleri beyan edilmiştir (DH.MKT. 2284-90). Söz konusu belgede ayrıca vergiden muaf olup olmadıkları belirtilmemiştir.

Sultan II. Abdülhamid, seçilmiş olan Söğüt bölüğü mensuplarına dair konuşmalarında onlardan her zaman memnuniyet ve övgüyle söz etmiştir. Onlara “Öz hemşehrilerim” diye hitap etmiştir. Başmabeynci Tahsin Paşa Söğütlü bölük hakkındaki düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır:

“Yıldız Sarayı’nda insanların her çeşidini, insan ahlakının her rengini, iyilik ve kötülüklerin her derecesini görmüş bir insan sıfatıyla şunu söylemeyi kendime vicdan borcu bilirim ki, damarlarında Türk neslinin temiz ve mübarek kanı dolaşan bu Karakeçili bölüğünden hiçbir fert, hiçbir şekilde ve surette ne şahsen ne de başkasının aracılığıyla kötülük etmemiş ve kötülüğe alet olmamıştır. Bunlar Yıldız Sarayı’na bir kaya gibi girdiler, zamanı gelince yine bir kaya gibi tertemiz ve lekesiz çıktılar. Allah kendilerinden razı olsun!” (Tahsin Paşa, 2017, s. 169).

Ertuğrul Süvari Alayı genel olarak 5 süvari birliğinden oluşmakla birlikte, her birlikte 4 takım bulunmaktadır (Kemaloğlu & Bashanov, 2018). Hassa Ordusuna bağlı süvari tümeni 3 müfrezeden, her müfreme ise 2 alaydan teşkil edilmiştir. Süvari tümenleri 6 birlik şeklinde, müfrezeler 14 ile 19 arasında, Alaylar ise 1-38 arasında numaralandırılmıştır. Ertuğrul Süvari Alayı, 1. Süvari Tümeni içerisinde yer almakla birlikte Ertuğrul Süvari Alayı’na herhangi bir numara verilmemiştir (Kemaloğlu & Bashanov, 2018).

Padişah II. Abdülhamid Ertuğrul Süvari Alayı hakkında, mevcutlarını, rütbelerini, memleket ve aldıkları nişanları belirten bir künye defteri hazırlanmasını istemiştir. Bunun üzerine 1 hafta sonra, 8 Mayıs 1886 tarihinde künye defteri hazırlanarak padişaha arz edilmiştir (Y.MTV. 20-98). Defter genel olarak Ertuğrul Süvari Alayı mevcudunu göstermektedir. Asıl muhafız taburu askerleri Ertuğrul Süvari Alayı'nın 1. Süvari Bölüğü'dür.

⁶ Bu belgeden anlaşılan, 3 kişi Sultan II. Abdülhamid'in muhafız taburuna, kalan 11 kişi ise Hassa ordusuna bağlı Ertuğrul Süvari Alayı'nın bağlı bölüklerine dâhil olacaklardır.

Genel olarak Hassa Ordu-yı Hümayununa bağlı 2. Fırka-i Hümayun 'un, Ertuğrul Süvari Alayı 1. Bölüğüdür. Ertuğrul Süvari Alayı olarak isimlendirilmekle birlikte numaralandırmaya tabi değildir.

Tablo 1: Ertuğrul Süvari Alayının Rütbelere Göre Mevcut Rakamları

Elyevm Hulâsa-i Mevcudu	
1	Miralay
1	Kâ'immakam
2	Binbaşı
1	Emin-i alay
1	Kâtib-i alay
1	Sağ kolağası
1	Kâtibi sâni
1	Sancaktar mülâzım-ı sâni
1	Tabib binbaşı
1	Eczacı
3	Çavuş-ı alây
1	Çavuş-ı boru
1	On başı-i boru
5	Yüzbaşı
5	Yüzbaşı vekili
10	Mülâzım-ı evvel
10	Mülâzım-ı sâni
5	Ser-çavuş
31	Çavuşan
3	Emin-i bölük
2	Onbaşı tevdî memuru
60	Onbaşı
443	Neferan
4	Saka
1	Onbaşı-i nalbant
4	Nalbant
2	Saraç
10	Boruzan
+611	

Y.PRK.MYD, 5-2.

Bölüğün ilk kurulduğu tarihlerde alaya bağlı askerlerin sadece Söğüt ve çevresine kayıtlı askerlerden oluşmadığı görülmektedir. Ayrıca yalnızca

Süvari Alayının temelini teşkil eden 1. Bölük değil başka bölüklerde de Söğütlü askerler mevcuttur (Y.PRK.MYD, 5-2). Bu durum Karakeçililerin Anadolu coğrafyasında çok fazla dağılım göstermesinden kaynaklanmaktadır. Askerlerin birçoğunun Karakeçili Yörüklerine mensup olup olmadığı bilinmese de, Karakeçililer Adana, Diyarbakır, Siverek, Eskişehir, Siirt, Birecik, Ankara, Kütahya, Urfa, Rakka, Aydın, Kırşehir, Balıkesir, Haymana, Manisa, Trablus-Şam, Kula, Eşme, Bursa ve Alaşehir civarında meskûn bulunmaktadır. (Özkuş, 2007, s. 201). Karakeçili Yörüklerinin meskûn bulunduğu yerler olan Eskişehir, Kütahya, İnegöl, Afyon Karahisar, Uşak civarından asker temin edildiği bilinmekle beraber, Süvari Ertuğrul Alayı'na temininin sağlanıp sağlanmadığı hakkında bilgi verilmemiştir (Özkuş, 2007, s. 215-217). 1879-1882 yıllarında Bursa valisi Ahmet Vefik Paşa bu bölgede bulunan Karakeçilileri iskâna mecbur kılmıştır⁷ (Özkuş, 2007, s. 202).

Ertuğrul Süvari Alayı Tarafından Kullanılan Askerî Teçhizat

Türkler tarafından asırlardan beri kullanılagelen kılıç, Osmanlı Devleti'nde de önemini korumuş ve kullanımı sürdürülmüştür. 19. yüzyıldan itibaren orduda subay sınıfının rütbesinin tamamlayıcı bir aksesuarı olarak görülen kılıç, 20. yüzyılın başından günümüze kadar da bir seremoni silahı olarak kullanılmaya devam edilmiştir.

1806 yılında Nizam-ı Cedid ıslahatlarıyla beraber eğri kılıçlar ordudan kaldırılmıştır. Batı tarzı kılıç kullanımı ile birlikte Zeytinburnu, Tophane ve İmalat-ı Harbiye fabrikalarında askerî sınıf ve rütbelere göre tek tip ve seri imalat şeklinde üretilmiştir. 1907 yılında orduda resmî olarak kullanılan tüm kılıçlar Zeytinburnu Askerî Fabrikası'nın ünitelerinden biri olan kılıçhane bölümünde yapılmış, sınıf ve rütbelere göre üç gruba ayrılmıştır. Bunlar; mirliva, ferik, 1. ferik ve müşir tarafından kullanılan, balçağın dış kısmında kılıç sahibinin rütbesine göre yıldız motifi işlenmiş 98 cm uzunluğunda ve 1.390 gr ağırlığındaki general kılıçları, alay emini, binbaşı, kaymakam ve miralay tarafından kullanılan, balçağının dış kısmında bir hilâl ve kabza tepeliği çiçek motifleriyle bezenmiş olan 101 cm uzunluğunda ve 1.440 gr ağırlığındaki üstsubay kılıçları ve mülâzım, mülâzım-ı sâni, mülâzım-ı evvel, yüzbaşı, kolağası tarafından kullanılan, 100 cm ile 105 cm arasında değişen uzunluklarda ve 1.300 gr ile 1600 gr arasında değişen ağırlıklardaki subay kılıçlarıdır (Eralp, 1993, s. 64,67). Ertuğrul

⁷ Bu maksatla Bursa'dan katılım yapan askerlerin duhullerinin 1883 yıllarına tekâmül ettiği düşünüldüğünde Karakeçili Yörüklerine mensup olmadıkları anlaşılabilir. Ertuğrul Süvari Alayı künye defteri için bkz. Y.PRK.MYD. 5-2.

Süvari Alayı bir muhafız birliği olmasından dolayı diğer süvarilerin kullandıkları kılıçlardan farklı kılıçlar kullanıyorlardı. Kılıçlarının balçak kısmı motifsiz ve düzdü. Kılıçları 99 cm uzunluğunda ve 1 kg civarında ağırlığa sahipti. Bu kılıçların ömürlerinin 180 ay olduğu da belirtilmişti (Tekir, 2020, s. 85).

Mavzer Filintası genellikle Osmanlı ordusundaki süvari birlikleri tarafından kullanılan bir silâhtır. Piyade tüfeklerine kıyasla daha hafif ve daha kısa bir boyuta sahiptir. Namlu ağzı konik bir görünümle açılan, çapları farklılık arz eden silâhlardır (Eralp, 1993, s. 130). Kullanım kolaylığı ve boyutlarının yaratmış olduğu avantajlar sayesinde süvarinin hareket kabiliyetinin engellenmesini en aza indirmektedir. Ayrıca Türkiye’de filinta yerine karabina adı da kullanılmaktadır. Mauser tarafından Osmanlı ordusu için üretilen model 1890, model 1893, model 1903 ve model 1905 karabina tüfeklerinde fişek çapı 7,65x53 mm iken daha sonra yapılan değişikliklerle bu tüfekler 7,92x57 mm çapında fişek atabilir hâle getirilmişlerdir (Eralp, 1993, s. 130).

Ertuğrul Süvari Alayı ile Hamidiye Süvari Alayının kullanmış oldukları mızrak, arşiv belgelerinden edinilen bilgilere göre tartışma sebebi olmuştur. Bu tartışma ise ordu kuruluşlarında bulunan süvari alaylarının üçte birinin mızrak kullanması ile ilgili çıkartılmış layihadan dolayıdır. Bu layiha Süvari Feriki tarafından çıkartılarak Yaver-i Ekrem Şakir Paşa başkanlığında oluşturulan bir komisyona gönderilmiş ve incelenmiştir. Alınan karar ise ordunun tüm kuruluşlarında kullanılmasında genelleştirme söz konusu olduğudur. Osmanlı’da çeşitli ordu kuruluşlarında bulunan mızrağın, Hamidiye Süvari Alayı tarafından kullanılması da öngörülmektedir. Hâli hazırda konargöçerlerin %80’i mızrak kullanmayı bilmektedir. Adı geçen belgede nizamiye süvari kuruluşlarının mızrak kullanmasının gerekli olup olmadığı tartışılmıştır. Nizamiye süvari alaylarının mızraklarının değiştirilmesinin ve mevcut süvari kuruluşlarının üzerine eklenecek yeni personellerin mızrak ihtiyacına bağlı olarak mali ödemenin de artacağına önemi üzerinde durulmuştur. Padişah ise bu durumun süvari dairesince incelenmesini istemiştir. Süvari dairesince incelenen durumda layiha uygun bulunarak Ertuğrul Süvari Alayı ve Birinci Süvari Alayı’nın hepsinin mızrak kullanımına devam etmesi ve Hamidiye Süvari Alayı personellerinin teçhizatının mızrak olması gerekli görülmüştür. Süvari dairesince yazılan cevapta ise mızrağın müsademe denilen iki grup arası kısa süreli çatışma halinde kullanılabileceğinin önemi vurgulanmaktadır. Bu çatışmanın gerçekleşmesinin ise çok nadir olabileceği belirtilmektedir. Bunun yanında hem piyadenin hem de süvari kuvvetlerinin elinde bulundurmasının zarar yaratmayacağı açıklanmıştır. Ayrıca Almanya’da bulunan birliklerin

mızrakla teçhizatlandırıldığıнын örnek gösterilmesiyle Osmanlı kuvvetlerinin de kullanmasında bir sakınca olmadığı belirtilmiştir. Ertuğrul Süvari Alayı ve Birinci Süvari Alayı'nın elinde bulundurulmasının sakıncasının olmadığı tekrar ifade edilmiştir. Hamidiye Süvari Alayı'nın Anadolu'da teşkil edilmiş bir birlik olmasının önemi üzerinde durulmakla beraber, en az bir alayın ağır teçhizatlandırılması, bunun yanında mızraklı olması gerekli görülmüştür. Alayların mızrak ve tüfeği birlikte kullanmalarının zor olduğu, bu yüzden mızrak, revolver ve kılıç gibi taşınması kolay teçhizatlar kullanılmasının gerekliliğinden bahsedilmiştir. Tüfek kullanmanın da önemi üzerinde durularak askerlerin taliminin yapılması, tüfeklerinin alaylarında muhafaza altında bulundurulmasının önemli olduğu üzerinde ehemmiyetle durulmuştur (Y.MTV. 53-60).

Ertuğrul Süvari Alayı'nın kurulduğu andan itibaren verilmiş olan teçhizatlar mızrak ve kılıç olduğu bilinmektedir. Bunun yanı sıra Seraskerlik makamından çıkarılan Rıza Paşa'nın imzası bulunan belgede Martini tüfeklerin de kullanıldığı görülmektedir. Ancak bu tür silahlar piyade sınıfı askeri birliklerin kullanabileceği, verilen bazı tüfeklerin süvari tarafından kullanılması ve muhafazasının zor olması neticesinde bu tüfeklerin dağıtımı Seraskerlik makamınca kurulan heyet tarafından iptal edilmiştir. Bunun yerine mavzer filintasının verilmesi karara bağlanmıştır. Bu silahların 40 sandık fişeği ile beraber 600 adet filintanın İkinci Fırka Kumandanlığı'ndan sağlanacağı belirtilmiştir. Bu konuda mühimmat imalının sağlandığı Tophane-i Amire'nin de bilgilendirilmesi istenmektedir. Böylelikle tedarikinin sağlandığını öğrenmekteyiz. Devlet işlerinin yürütüldüğü yer olan Yıldız Sarayı baş kitabet dairesince de bu görüş onay görmüş ve silahlar değiştirilmiştir (Y.MTV. 159-59).

Hassa Ordusuna bağlı İkinci Fırka-i Hümayun'a Osmanlı Devleti'nde ayrı bir önem verilmektedir. Bu önemin verilme nedeni Padişah'a en yakın birlik olmalarından kaynaklanmaktadır. II. Abdülhamid'in düzen ve mükemmeliyetçi bir padişah olduğu Seraskerlik makamı tarafından belirtilmiştir. Bu durum ile özel olarak ilgilenen II. Abdülhamid elbiseler ile kimin ilgileneceği konusuna da vakıftır. Neticede Ertuğrul Alayı Mirlivası Süleyman Paşa'ya görev verilmiştir (Y.PRK.ASK. 75-65).

Sultan II. Abdülhamid Dönemi'nde kurulmuş olan Söğütlü Ertuğrul Süvari Alayı'nın kıyafetleri, o dönemki askerî üniformalara nazaran göze çarpacak şekilde süslenmiş ve özenilmişti. Alay mensupları astragan kalpakları, kırmızı ceketleri, zarif çizmeleri, eyerlerinde kılıçları ve ellerinde mızraklarıyla at üstünde sultanın arabasını takip ederlerdi (Dabağyan, 2005, s. 487).

Subay üniformalarının küçük, büyük ve gündelik olmak üzere üç çeşidi bulunmaktadır. Subaylar genellikle kendi zırhlarının rengi ile uyumlu olan pantolonlar giyerlerdi. Küçük üniformalara aynı zamanda “Cumalık Elbise” de denirdi. Yaka ve kol kapaklarında sırma işlemleri bulunmazdı. Ancak büyük üniformaların yaka ve kol kapaklarında sırma işlemler yer alırdı. Resmî günlerde küçük veya büyük üniforma giyilirdi. Bu üniformaların üzerine apolet, nişan ve madalyalar takıldığı gibi özellikle büyük üniformalarda nişan hamaili⁸ kullanılırdı. Hırka-i Şerif ziyaretleri yapıldığında büyük üniforma giyilirdi. Fakat üniformada nişan bulunmadığı gibi eldiven de giyilmezdi (Mahmut Şevket Paşa, 1986, s. 25).

Ertuğrul Süvari Alayı'nın üniformalarının gösterişliliği başkaca süvari alaylarından farklıdır. Ertuğrul Süvari Alayı askerlerinin zeytini renk giydikleri üniformada göğüs kısımlarının her iki sırasında karşılıklı beşer tane düğme vardır. Düğme üzeri işlemesi olarak Osmanlı arması görülmektedir. Ertuğrul Süvari Alayı personellerinin, setrelerinin sağ bölümüne beyaz renk sırma biçiminde kordon takılmaktadır. Küçük ve büyük üniformaların ayrımı ise setrelerindedir. Setrelerinin yaka ve yan kapaklarında bulunan sırmalar farklı desende ve beyaz renkte imal edilmiştir. Askerî üniformalarda genellikle bulunan apolet ve spoletler sarı sırmadan üretilmiş olsa da Ertuğrul Süvari Alayı askerleri ve subaylarının apoletleri ve spoletleri beyaz sırmadan imal edilmiştir. Bununla uyumlu olarak kılıç püskülleri, kayışları da beyaz sırmadır. Başlık olarak kalpak takılmakla birlikte Napolyon çizme giyilmektedir (Tekir, 2020, s. 76-77). Ertuğrul Süvari Alayı için tasarlanan alay ve selamlık gayişeleri⁹ Berlin Sefareti aracılığıyla Almanya'da üretilmiştir. 3.618 mark karşılığında üretilen gayişelerin bedeli Maliye nezaretince karşılanmıştır (İ.AS. 74-4). Ertuğrul Süvari Alayı Maiyyet-i Seniyye Mülükane Süvari Bölüğü atları için üretilen eyer takımları Almanya'da Germund Fabrikasında üretilmiştir. Üretilen bu eyer takımlarından 40 tanesi Maiyyet-i Seniyye Süvari Bölüğü'nden sorumlu Faik Paşa'ya, 57 tanesi ümera ve zabitan'a verilirken, 540 tanesinin efrad-ı şahane ibaresiyle bir takım subaylara dağıtılacağı belirtilip, 600 tanesinin Ertuğrul Süvari Alayı'na teslim edildiği bildirilmiştir. 2 Temmuz 1908 tarihi perşembesi teslim edildiği belirtilen eyer takımlarının ertesi günkü Cuma selamlığında padişaha takdim edilmesi maksadıyla hazır bulundurulması İkinci Fırka-i Hümayun tarafından emredilmiştir (Y.PRK.ASK. 258-61). Askerlerin biçimsel olarak tören niteliğindeki Cuma Selamlığına

⁸ Omuzdan asılan bağ.

⁹ Eyer örtüsü.

yetiştirilmesi amaçlanırken, söz konusu evrakta törenin şekil disiplini açısından önemli olduğunun kanıtıdır.

Bu sıralarda ülkede yerli üretime öncelik veren Sultan II. Abdülhamid, kumaş ve dokuma fabrikası imtiyazını 1886 yılında vermişti. (Memiş, 2019, s. 466) Zira Sultan II. Abdülhamid, kendi elbiselerinin yerli Hereke kumaş ile yapılmasında ısrarcı olur ve yerli malının kullanılmasına dikkat ederdi. Huzuruna çıkan kişilerin üzerinde yeni bir elbise gördüğünde “*benimki sizinki kadar şık değil ama halis Türk malı, Hereke kumaşındır*” dediği rivayet edilmektedir (Alkan, 2018, s. 55).

20 Eylül 1897 tarihinde Sadaret mektubi kaleminden çıkan bir belgede Ertuğrul Süvari Alayı'nın hâlihazırdaki elbiselerinin ve eyer takımlarının yerine yenisinin yaptırıldığı görülmektedir. 955.597 kuruşa mal olan giyim ve teçhizatlarının bedeli Maliye Nezareti vasıtasıyla karşılanmıştır (BEO. 1010-75723).

Rus Çarlığı'nın, Ertuğrul Süvari Alayı kıyafetlerini beğenmiş olduğu 13 Nisan 1901 tarihinde Ertuğrul Süvari Alayı ile Mızraklı Süvari Alayı maiyetine mensup askerlerin kıyafetleri Petersburg Topçu Müzesine hediye edilmesi için seraskerlik makamı tarafından yazılan bir belgede anlaşılmaktadır. Söz konusu belgede daha öncede süvari ve piyade sınıflarına ait üniformanın hediye edildiği belirtilmiştir. Bu üniformalar, İstanbul'da meskûn bulunan Rusya'nın İstanbul elçisi ateşemiliter Miralay Kalinin'e teslim edilmiştir. Bu askerlerin kıyafetlerinin ise İkinci Fırka-i Hümayun imalathanesinde üretildiği de söz konusu belgeden anlaşılmaktadır (Y.MTV. 21-141).

Atlı asker anlamına gelen “süvari” kelimesinden hareketle, Ertuğrul Süvari Alayı seçkin bir birlik olduğu için atların üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Özel bir birliğin atlarının da gösterişli ve dayanıklı olması gerekmektedir. Bu tür atlar genellikle Macaristan'dan getirilirken bunun nedeni hayvanların büyük ve dayanıklı olmasıydı. Zorluklar karşısında kendini toparlayabilmesi türün ayrıcalıklarındandı. Dönem Topçularının kullandığı atlar da bu bölgeden getiriliyordu (Çetin, 2011, s. 207). Anadolu'da Adana, Sivas gibi yörelerdeki Çerkezler at yetiştiriciliği ile ünlüydü. Süvari askerler için buralardan getirilebilmekteydi. Ancak topçu birlikleri için bu durum söz konusu değildi. Yerli hayvanların yapısı daha küçük olduğu için top arabasını çekebilecek kuvveti yoktu (Hocaoğlu, 1975, s. 102).

Bunun için Macaristan'dan 156 at isteğinde bulunulmuştu. Adedi 25 liradan satılan atların toplam tutarı 3.900 liraydı. Arşiv belgelerinde tutarın 1311 yılı mali bütçe hesaplamalarına dâhil edildiğini ve ödemenin Nizamiye Hazinesince yani askeriyeye ayrılmış bütçeden karşılanacağı görülmektedir. Atlar için yapılan ödemenin 16 Mayıs 1895 tarihinde yapılması planlandığı halde belgenin yazımının 14 Temmuz 1895 tarihine rastladığı görülmektedir (BEO. 628-47036). Böylelikle ödemede bir aksaklık¹⁰ olduğu ortada olup, ödemenin hazine tarafından hemen yapılması istenmektedir.

6 Ağustos 1895 tarihinde maliye nezaretinden yazılan belgeye göre Ertuğrul Süvari Alayı'nda bulunması gereken 600 at mevcudunun 156'sının eksik olduğu, bu eksiklikle selamlık resm-i 'alisine diğer bir deyişle Cuma selamlığına çıkılmasının mümkün olmayacağı bağlı bulunulan ikinci fırka komutanlığına bildirilmiş ve ikmalinin zorunluluk teşkil ettiği belirtilmişti (BEO. 623-6666).

Öte yandan dönemin seraskeri Rıza Paşa tarafından merkez kumandanlığa çekilen bir telgrafta Mızraklı veya Ertuğrul Alayı'ndan mükemmel bir bölük olarak bahsedilip, hafif süvari alayına katılımı, padişahın izninin alındığı ve emri gereği katılışlarının sağlanması gerektiği ifade edilmişti. Ayrıca eksik olan atların diğer alay atlarından ikmalinin sağlanmasının uygun olacağı belirtilmişti (Y.PRK.ASK. 114-8).

5 Şubat 1898 tarihinde Ertuğrul Süvari Alayı ve bazı birlikler için 600 hayvan istendiği makam-ı seraskeri tarafından yayınlanan belgeden anlaşılmaktadır. Macaristan'dan alınacak olan atların ücretlerinin karşılanması bakımından bir takım problem ortaya çıkmıştır. Komisyon masraflarının 15.000 lira olduğu Konya, Selanik, Yanya, Ankara vilayetlerinden 349.000 kuruş temin edildiği, Edirne ve Manastır vilayetlerinden de temin edileceği ancak ücretin gelmediği belirtilmiştir. Ücret, yoğun kış şartları nedeniyle ikmal edilememiştir. Bu hayvanların temini çok gerekli olup, karantinada beklemelerine gerek olmadığı dile getirilmiştir. Macaristan'dan temin edilecek atların yetiştiricileri ile yapılan mukavelede bizzat satın alma ve garanti verilmesine rağmen satın alınan kurum tarafından cevap verilmemiştir (BEO. 150-11249).

8 Mart 1898 tarihinde Serasker mektubi kaleminden yazılan belgeye göre Ertuğrul Süvari Alayı'nın ilk kuruluşunda atların eksik olduğu, tedarik

¹⁰ Söz konusu aksaklık belgede belirtilmemektedir. Bunun nedeninin mali ödemelerde gerçekleşen güçlük olabileceği değerlendirilmektedir. Bu güçlüğü temel nedenleri için bkz. Bedri Gürsoy, "100. Yılında Düyun-u Umumiye İdaresi Üzerinde Bir Değerlendirme", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 40/1-4 (1984).

edilmesinin ise zaman alacağı belirtilmiştir. Ödemesinin güç olacağından bahsedilerek öncelik olarak kabul edilen ikinci ve üçüncü ordunun topçu alayları atlarının ikmali için 1.454 atın Macaristan'dan satın alınmasının kurulan askeri komisyonca 6 Mart 1898 tarihinde karara bağlandığı bildirilmiştir. Ertuğrul Süvari Alayı'na tedarik edilecek atların da bu yolla Macaristan'dan getirilmesi seraskerlik makamınca önerilmektedir (Y.MTV. 173-193).

21 Ocak 1899 tarihinde atlar için hâlihazırda var olduğu düşünülen bir mübayaat¹¹ komisyonu kurulmuştur. Tedarik edilen atlar için zayıtın bildirilmesi, süvari ve topçu dairelerine temin edilen atların sayısının da ayrıca aynı tarihte yayınlanan 2 adet belge ile açıklandığı belirtilmiştir. Bizzat “*Makâm-ı ser-‘askeri Süvari Dairesi taht-ı riyâset-i müfahhime-i hazret-i hilâfet-penâhi de bulunan mübâya ‘ât komisyon-ı ‘âlisi tarafından mübâya ‘a buyurulan süvâri Macar hayvanının miktarı ile suret-i tevzi ‘âtını mübeyyin deftere*” işlenerek 204 adet at Süvari Ertuğrul Alayı'na teslim edilmiştir (Y.MTV. 186-22).

16 Temmuz 1902 tarihinde Ertuğrul Süvari Alayı Kumandanlığı ile Süvari Mızraklı Birinci Alayı'ndan verilen jurnale göre İkinci Fırka mensubu Ertuğrul Süvari ve Birinci Mızraklı Süvari alayları için Macaristan'dan satın alınan 500 baş atın beşinci kabile olarak geldiği belirtilmektedir. Buna göre beşinci kabile ile gelen 103 baş hayvandan 38 başı kır olmak üzere Ertuğrul Süvari Alayı'na; doru tonda bulunan 60 tanesi Süvari Mızraklı Birinci Alayı'na tahsis edilmiştir. Peyderpey gelen toplam 500 hayvandan kır tonda bulunan 300 baş süvari atı Ertuğrul Alayı'na; doru, al ve yağız tonda bulunan 200 baş da Süvari Mızraklı Birinci Alayı'na verilmiştir (Y.PRK.ASK. 183-45). Tahsis edilen atların süvari için uygun olan, yüksek ve gösterişli olması bizzat Serasker Rıza paşa tarafından bildirilmiştir. Bu atlar için 47 cm ile 52 cm yüksekliğe ulaştıkları halde bu kez satın alınacak hayvanların yüksekliklerinin 52-54 cm, göğüslerinin 37 cm'den aşağı olmaması gerektiği belirtilmiştir. Rusya ve Macaristan'dan satın alınacak atların satıcılarıyla alışveriş neticesinde yapılacak olan sözleşmenin bu aranan şartları sağlamasının yanı sıra atların teslim süresinin neşredilerek garanti altına alınması gerektiği aktarılmıştır. Atlar için yapılacak ödemenin Maliye'ye bağlı hazinece Osmanlı Bankası tarafından yapılması da ayrıca belirtilmiştir (Y.MTV. 235-108).

30 Aralık 1909 tarihinde Harbiye Nezareti Süvari Dairesince kaleme alınan bir belgede Ertuğrul Süvari Alayı için daha önceden 300 baş hayvan

¹¹ Satın alma.

istenmiş olduğu belirtilmiştir. Mösyö Jul Engel hayvan satışını öteleyerek taahhüt ettiği malı karşılayamadığı ve imzalanan sözleşmeye uygun hareket etmediği için Harbiye Nezareti Süvari Dairesince tazminat talep edileceği belirtilmiştir (BEO. 3698-277323).

Ertuğrul Süvari Alayı'nın İcra Ettiği Görevler

4 Nisan 1912 tarihinde Dâhiliye Nezaret-i Muhaberat-ı Umumiye Dairesi'nden kaleme alınmış bir yazı ile mevlid-i şerif, bayram, kadir gecesi, hırka-i şerif ziyaretleri, cuma selamlığı gibi dini etkinlikler ile askeri rütbe, mükâfat verilmesi, geçit töreni gibi resmî törenlerde giyilecek elbise ve protokolde bulunacakları yerler ile dikkat edecekleri kurallara dair bir nizamname yayınlanmıştır. Yedi maddeden oluşan nizamnamenin ilk dört maddesi protokolde uyulacak kurallar hakkındadır. Üç maddesi ise giyilen üniformanın mahiyeti hakkındadır. Bu nizamname hâlihazırda bulunan teşrifata yönelik uyulması gereken kurallara ilişkin bir değişiklik ve ek şeklindedir. Geç tarihte yayınlanan bu nizamname geçmişe ışık tutması bakımından önemli olup, görevlerini ifade eden bu nizamnameye göre;

1. Padişahın arabasının önünde Ma'iyet-i Seniyye Süvari Bölüğü'nden bir müfreze bulunmaktadır. Padişahın arabasının önünde ve arkasında ikişer kişilik padişah yaverleri yer almaktadır. Arabanın arkasında sırasıyla İstabl-ı 'Âmire Müdürü ve diğer padişah yaverleri ile Ma'iyet-i Seniyye Süvari Bölüğü'nün bir başka bölüğü bulunurdu. Devlet erkânı ve memurlarına ait arabalar ise bu düzeni takip ederdi. Bu düzenin sonundaki süvari bölüğünden askerler konvoyun korumalığını yapardı.

Mevlid-i şerif ve bayram alaylarında diğer merasimlerden farklı olarak düzen değişmektedir. Öncülük eden süvari birlikleri ve padişah yaverleri arabanın arkasında kendi gruplarında bulunurdu. Bu törenlerde padişah arabasının önünde Sadrazam ve Şeyhülislam arabaları yer alırdı. Ön tarafta devlet memurları ikişer arabalık düzen oluştururlardı. Törenin en önünde teşrifattan sorumlu memurlar bulunurdu.

Askeriyeden üst subaylar arkadan başlamak üzere rütbe sıralamasına uygun olarak padişah arabasının sağ ve sol yanında öne doğru sıra oluştururlardı.

Büyük alaylara şehzadeler de dâhil olurlardı. Şehzadelere yaver olarak Ma'iyet-i Seniyye Bölüğü'nden iki süvari bulunurdu. Ayrıca ikişer süvari de şehzadeyi takip ederdi.

2. Padişahın yakınında bulunan devlet memurları hariç tören düzenine katılım yasaktı. Padişah merasimi izleyenler arasından bir kimseyi çağırması halinde padişah arabasının arkasında bulunan yaverler bu kişiye refakat ederdi.

3. Törende bulunan devlet memurları düzeni korumakla sorumluydu. Bu düzenin korunmasını teşrifat memurları da kontrol ederdi. Ayrıca teşrifat memurları protokolün sonunda da yer alarak, düzeni buradan da takip ederlerdi.

4. Askerlerin kendi sancaklarını bulundurmaları zorunludur. Kendilerine ait silahlarla törende yer alırlardı.

5. Polis memurları tören arabalarının geçeceği yolu açık tutmakla görevliydi. Bunun sebebi ara yollardan çıkacak bir arabanın tören alayında düzensizliğe yol açacağıydı. Polisler, törene katılan arabaların haricinde araba hareketine izin vermezlerdi.

6. Mevlid-i şerif, bayram ve hırka-i şerife alaylarında meclis üyeleri, büyük uniformalarını giyerdi. Mülkiye memurları ve askeri ümeraya bağlı birlikler bu kurala uyardı. Kadir gecesi alayında ve cuma selamlığında cumalık üniforma giyilirdi. Bu törenlerde askerî birlikler büyük üniforma giyerken, mülkiye birlikleri redingot ile törene katılırdı.

7. Teşrifat memurları bu düzeni takip ederek yanlış düzen almış kişileri uyararak kendi mensubu olduğu bölgeye geçmeleri konusunda personeli uyarırdı (DH.MTV. 50-7).

Bu faaliyetlerin yanı sıra II. Wilhelm'in Ekim 1898 tarihinde gerçekleştireceği ziyarette II. Abdülhamid, Osmanlı topraklarında II. Wilhelm'in yapacağı seyahat¹² boyunca onun güvenliğini sağlamak için Ertuğrul Süvari Alayı'ndan toplam 543 asker, 536 binek hayvanı görevlendirmiştir. Görevlendirilen askerler ve hayvanlar Medine ve Mekke vapurları aracılığı ile Kudüs'e gönderilmişlerdir (Y.PRK.ASK. 145-5).

Ertuğrul Süvari Alayı, güçlü, uzun boylu, yakışıklı ve ata binmeyi bilen kişilerden seçilerek kurulmuş bir muhafız birliği olarak öncelikli görevleri padişahı korumaktır. Diğer yandan II. Abdülhamid, misafirperver tutumunun göstergesi olarak Alman imparatoru II. Wilhelm'i güvendiği

¹² II. Wilhelm'in ziyareti önce İstanbul ardından deniz yoluyla Kudüs'e gerçekleştirilmiştir. Kudüs'te yeni açılacak Erlöserkirche kilisesinin resmi açılışını gerçekleştirecektir. Ayrıca bkz. Ö.Kürşad Karacaçil, "II.Wilhelm'in Osmanlı İmparatorluğunu Ziyareti ve Mihmandarı Mehmed Şakir Paşa'nın Günlüğü (1898)", *Türkiyat Mecmuası*, 24/2 (2014).

muhafızlara emanet etmiştir. Bu duruma ilişkin seremonilerde hazır bulunarak hükümdarı en iyi şekilde temsil etmek amacına hizmet ederler. Atalarına ve anelerine bağlılıkları, askerî şuuru göz ardı etmemeleri ön planda tutulduğunda üstlendikleri görevleri vazife mefhumu çerçevesinde icra etmişlerdir.

SONUÇ

Askerî Tarih, sadece savaş olarak değil, savaşı gerçekleştiren kişi ve kurumlar açısından da önemlidir. Eski devlet gelenekleri savaşlarda hükümdarı korumakla görevli muhafız birliklerini zaruri kılar. Tarihi zaman içerisinde yeni savaş stratejileri ve askerî teknolojinin geliştirilmesi ile birlikte devlet liderleri gezi ve törenlerde yer almaya başlamıştır. Devletin iç ve dış düşmanları devleti kaos ortamına sürüklemek, amaçlarını kısa yoldan elde etmek için devlet yöneticilerinin canına kasteden girişimlerine karşı muhafız taburları kurulmuştur. Bu birlikler zamanla korumalık görevinin yanı sıra devlet gücünün sembolü, köklü temellere dayandığı gerekçeleriyle tören birlikleri olarak da görev almıştır. Osmanlı devletinde söz konusu durum gerçekleşmekle birlikte Osmanlı kaynaklarında hanedanlığının kökenlerinden oluşturulduğu varsayılan Ertuğrul Süvari Alayı Muhafız Taburu birliğine askerlerin Karakeçili Yörüklerinden seçildiklerine bahisle, hanedanın simgesi olması ve devletin sembol kaynağı olması protokole önem verildiğinin bir kanıtıdır. Bu önem askerlerin üniformaları, atları ve silahları üzerinde de görülmektedir. Ayrıca silahlarından kılıç ve mızrağın kullanılması devlet geleneklerini de yaşattıklarını açıklar. Yabancı kaynaklar açısından da askeri üniformaların beğenildiği Petersburg müzesine bir örneğinin gönderildiği bilinmektedir. Devletin içerisinde bulunduğu mali güçlüklerin merkeze sirayet etmediği, söz konusu taburlar için masraftan kaçınılmadığı, Maliye nezaretince de atlar ve üniformaların ödemesinin birincil öncelikli olduğu da resmi belgelerde görülmektedir. Törenlerde askerlerin bir sıra dâhilinde sıralanmasının talimname ile resmiyet kazanması da konu açısından önemlidir.

Nesiller boyu varlığını devam ettiren Karakeçili Yörükleri, Anadolu'nun belli başlı coğrafyalarında meskûn bulunmaktadır. Ertuğrul Süvari Alayı'nın bilinenin aksine sadece Söğüt ve çevresindeki kimselerden değil, Anadolu'nun birçok yerinden katılım sağlandığını 8 Mayıs 1886 tarihli künye defterlerinde görmekteyiz. Karakeçililer dönem içerisinde Adana, Diyarbakır, Siverek, Eskişehir, Siirt, Birecik, Ankara, Kütahya, Urfa, Rakka, Aydın, Kırşehir, Balıkesir, Haymana, Manisa, Trablus-Şam, Kula, Eşme,

Bursa ve Alaşehir civarında meskûn bulunmaktadır. Künye defterlerine kayıtlı askerler çoğunlukla Orta Anadolu'ya kayıtlıdır. Böylelikle Alayın komuta kademesi dâhil olmak üzere tamamının söğüt veya Karakeçili yürüklerine mensup bulunmadığı çıkarımı yapılabilmektedir. Ertuğrul Süvari Alayı'nın kuruluş gerekçelerinden birinin devletin iç politikasının bir gereği olarak tezahür edilebilir.

Yıllarca Balkanlar, Arap yarımadası ve Kafkaslardan temin edilen kişiler Osmanlı tahtının muhafazasını sağlamıştır. Bu bölgelerden Dersaadet'e gelenler Osmanlı barışının bir simgesi olarak, Osmanlılık akımına destek olmuştur. Osmanlı son döneminde ise Türkçülük, İslamcılık ve Osmanlılık akımları birlikte icra edilen politikalarlardır. Ülkenin iç ve dış siyasetinde yaşanan gelişmeler bu politikaların birlikte kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Dış siyasette 17. yüzyıldan itibaren gelişen milliyetçilik düşünce sisteminin Osmanlı topraklarında hızlı yayılım göstermesi bu politikaları işler kılmıştır. Ertuğrul Süvari Alayı'nın kurulmasıyla da Türkçülüğün önemi vurgulanmıştır. Ayrıca Ertuğrul Süvari Alayı, Osmanlı padişahı II. Abdülhamid'in atalarına bağlılığının önemli bir nişanesidir. II. Abdülhamid'in cediti Ertuğrul Gazi'ye olan bağlılığının ve kurduğu ünsiyet bağının kanıtı, Söğüt'te Ertuğrul Gazi'nin türbesinin onarımı; mescit, mektep ve kütüphaneden oluşan külliye inşa edilmesidir.

Devlet lideri, bekasını devam ettirebilmesi için ikamet ettiği yerleşim yerinde, seyahatlerinde korumalık eğitimi almış kişiler tarafından korunmak zorundadır. Bu durum aynı zamanda devletin varlığını ve birliğini devam ettirebilmesi için yegâne unsurdur. Devletler, bünyesinde bulunan muhafız birliklerini devlet liderini korumak, devletin gücünü ve ihtişamını sergilemek maksadıyla sembolik olsa dahi devam ettirerek korumaktadırlar. Bunu özel günler, bayramlar ve buna bağlı çeşitli törenlerde gösteriler ve yürüyüşler yaparak sergilemektedirler. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin protokol bakımından muhafız taburlarına önem verdiğini görmekteyiz. Arap, Arnavut ve Boşnak kesimlerden kurulan muhafız taburları daha sonra Türklerden oluşturulan muhafız alayı ile sürdürülmüştür. Bu tip birlikler doğrudan hükümdara bağlı olmakla birlikte güvenliği sağlaması birinci önceliklidir. Ülkemizde ise bu yapının temelleri Ertuğrul Süvari Alayı ile birlikte atılmış, geliştirilerek varlıklarını sürdürmüşlerdir.

KAYNAKÇA

Osmanlı Arşivi Belgeleri:

Bâb-ı Âlî Evrak Odası (BEO.)

BEO. 1010-75723; BEO. 628-47036; BEO. 623-6666; BEO. 150-11249; BEO. 3698-277323.

Hazine-i Hassa İradeler: (HH.İ.)

HH.İ. 81-54.

İrade Askeri (İ.AS.)

İ.AS. 74-4.

İrade Dahiliye (İ. DH.)

İ.DH. 1251-98066. İ.DH. 1261-99100. (İ.DH. 982-77506)

Dahiliye Mektubi Kalemî (DH.MKT.)

DH.MKT. 2425-99; DH.MKT. 2284-90. DH.MKT. 725-8. DH.MKT. 2425-99

Dahiliye Mütenevvia (DH.MTV.)

DH.MTV. 50-7.

Yaveran ve Maiyyet-i Seniyye Erkan-ı Harbiye Dairesi (Y.PRK.MYD.)

Y.PRK.MYD, 5-2.

Yıldız Mütenevvî Maruzât Evrakı (Y.MTV.)

Y.MTV. 20-100; Y.MTV. 38-95; Y.MTV. 20-98; Y.MTV. 53-60; Y.MTV. 159-59; Y.MTV. 21-141.

Yıldız Perakende Askerî Maruzât (Y.PRK.ASK.)

Y.PRK.ASK. 147-83; Y.PRK.ASK. 38-94; Y.PRK.ASK. 75-65; Y.PRK.ASK. 258-61; Y.PRK.ASK. 114-8; Y.PRK.ASK. 183-45. Y.PRK.ASK. 145-5.

Yıldız Perakende Evrakı Başkitabet Dairesi Maruzatı (Y.PRK.BŞK.)

Y.PRK.BŞK, 61-1.

Yıldız Perakende Umumi (Y.PRK.UM.)

Y.PRK.UM. 56-113.

Yıldız Mütenevvî Maruzât Evrakı (Y.MTV.)

Y.MTV. 228-58; Y.MTV. 173-193; Y.MTV. 186-22; Y.MTV. 235-108. Y.MTV. 20-93. Y.MTV. 47-92.

Sürelî Yayınlar:

Tarik, 19 Nisan 1302. (1 Mayıs 1886) No: 254.

Telif Eserler:

- Alkan, N. (2018). *Gelenek ve Modernitede Denge Sultan Abdülhamid*. Erdem, İstanbul.
- Bal, R. (2006). *Türk Kara Kuvvetleri'nde Süvari birlikleri (1920-1965)*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Bashanov, M. ve Kemaloğlu, İ. (2018). *Rus genelkurmay belgelerinde II.Abdülhamid ve Osmanlı Ordusu* (s.68, 214). Seçil, İstanbul.
- Bulduk, Ü.(1997). “İdari ve Sosyal Açından Karakeçili Aşiretleri ve Yerleşimleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Araştırmaları Dergisi*. Ankara. 45-46.
- Cunbur, M. (1999). “Gözden Kaçan Bir Risale”. *Türk Kültüründe Karakeçililer Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirisi*, Şanlıurfa, 27-33.
- Çadırcı, M. (1983). “Osmanlı Ordusunda Yeni Düzenlemeler”. *Birinci Askeri Tarih Semineri, Bildirileri II*, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı, 91-92.
- Çay, A. (1988). “Ertuğrul Gazi, Karakeçililer ve Söğüt Bayramı”. *III. Osmanlı Sempozyumu*, Eylül 1988. Ankara. 5-10.
- Çetin, A. (2011). *Sultan İkinci Abdülhamid Han Devlet ve Memleket Görüşerim 2*. Çamlıca, İstanbul.
- Çoruhlu, T. (2020). “Türklerde Mızrak” *TDVİA*. 30. İstanbul. 4-5.
- Dabağyan, L. P. (2005). *Osmanlı'da Şer Hareketleri ve Abdülhamid Han*. IQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.
- Eralp, T. N. (1993). *Tarih Boyunca Türk Toplumunda Silah Kavramı ve Osmanlı İmparatorluğunda Kullanılan Silahlar*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

- Fil, G. (2013). *1315 (1890-1900) Tarihli Süvari Talimnamesine Göre Son Dönem Osmanlı Ordusunda Süvari Eğitimi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Genç, R. (1999). *Türk İnanışları ile Milli Geleneklerinde Renkler*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını:200, Ankara.
- Gürsoy, B. (1984). "100. Yılında Düyun-u Umumiye İdaresi Üzerinde Bir Değerlendirme", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 40/1-4 (1984). 17-59.
- Hocaoğlu, M. (1975). *Abdülhamit Han'ın Muhtıraları (belgeler)*, Oymak Yayınları, İstanbul.
- Sağlam Tekir, H. (2020). *Sultanın Muhafızları*, İstanbul, Yeditepe.
- Kafesoğlu, İ. (1997). *Türk Milli Kültürü*. Ötüken. İstanbul.
- Kanat, Ş. ve Oğuş, Ş. (1996). *Türk Kara Kuvvetleri Tarihi* (s.1). K.K.Basımevi, Ankara.
- Karacagil. Ö. K. (2014). "II.Wilhelm'in Osmanlı İmparatorluğunu Ziyareti ve Mihmandarı Mehmed Şakir Paşa'nın Günlüğü (1898)", *Türkiyat Mecmuası*, 24/2. 73-97.
- Küçük, C. (1988). "Abdülhamit II". *TDVİA*. 1. İstanbul. 221.
- Mahmut Şevket, (1986). *Osmanlı Askeri Teşkilat ve Kıyafetleri*. Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı Yayınları. İstanbul.
- Memiş, Ş. (2019). "Sultan II. Abdülhamid Döneminde Yerli Üretimi Teşvik Politikası Olarak İmtiyazlar". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 41(2). 453-472.
- Mete, A. S. (2012). *Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Türk Ordusu'nda Mavzer Tüfekleri*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi / Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul.
- Millî Savunma Bakanlığı. (1999). *Osmanlı Ordu Teşkilatı* (s.30). Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Naskali, E.G.(1995). *Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık*. Türkiye Jokey Kulübü. İstanbul.

- Oğuz Turan, *Türklerde Stratejik ve Taktik Düşünceler*, Belge Yayınları, İstanbul, 1986.
- Ögel, B. (1984). *İslamiyetten Önce Türk Kültür Tarihi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Öğüt Eker, R. G. (2000). "Karakeçili Aşiretinde Eski Türk İnançlarının İzleri". *Türk Kültürü*.439, 671-676.
- Özcan, A. (1984). "Hassa Ordusu'nun Temeli Mu'allem Bostaniyan Ocağı Kuruluşu ve Teşkilatı". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 34: 317-396.
- Özcan, B. (2002). "Sultan III. Selim Devri Islahat Hareketleri (Nizâm-I Cedîd)". *Türkler*. Yeni Türkiye Yayınlar, Ankara. XII. 1110-1134.
- Özçelik, İ. (1999). "Karakeçililer". *Türk Kültüründe Karakeçililer Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri*, 3 Haziran 1999, Şanlıurfa, 50-55.
- Özkul, O. (2007). "Karakeçili Aşireti Hakkında Yapılmış Bir Çalışma". H. Beşirli ve İ. Erdal (Ed.), *Anadolu'da Yörükler: Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler*. Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Sakallı, B. (1997). "Karakeçili Aşireti ve Milli Mücadelede Karakeçililer". *Karakeçili III. Uluslararası Kültür Şenliği*, Kırıkkale. 16.
- Sümer, F. (2016). *Oğuzlar*. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
- Tahsin Paşa. (2017). *Yıldız Hatıraları*. İz Yayıncılık, İstanbul.
- Tahsin Paşa. (1931). *Abdülhamit ve Yıldız Hatıraları*. Milliyet Matbaası, İstanbul.

EKLER

Ek A: Zonaro, F. (1901). *Ertuğrul Sıvvari Alayı'nın Galata Köprüsünden Geçişi* [Tablo]. Dolmabahçe Sarayı Müzesi, İstanbul.

EXTENDED SUMMARY

Introduction

The ruler has to maintain his own life in order to protect the survival of the state. There have been attempts to assassinate the rulers many times in history, and this has dragged the state into turmoil. For this reason, guard units are of primary importance for states. In the Ottoman Empire, the sultans were protected for generations by means of devshirmeh. With the reforms carried out in the army, devshirmeh were replaced by Arab, Albanian, and Bosnian guard units. In addition, each sultan tried to establish his own system and innovation. During the reign of Abdulhamid II, a process of change started for the Ottoman state. Every arrangement made brought military structure with it. In addition to the Arab, Albanian, and Bosnian guard battalions, which are seen in the guard battalions due to our subject, a guard battalion was established with the ancestors of the Ottoman dynasty, Ertuğrul Gazi, and the descendants of their families who came to the land of willow. The name of this guard battalion was determined as Ertuğrul Cavalry Regiment. The guards, also known as the Söğüt Cortege Squadron in the Ottoman archives, are discussed in this study.

The foundations of the Guard Battalion

With the establishment of the Ottoman State, an organization called Kapıkulu Süvarileri was established, especially during the period of Murad I. First of all, the reason for their establishment is that they were established as a palace guard unit, as the name suggests. Over time, this organization will have great success in wars. Following the *Kapıkulu Süvarileri*, *Muallem Bostancı Ocağı*, *Nizam-ı Cedid*, *Asakir-i Mansure-i Muhammediye* units were brought as palace guards, respectively. Military reform, which started with Mahmud II, gradually increased. Military reforms are based on two words: order and education. The 1828 is important in this regard. There have been some changes in the army's order that have lasted until today. From top to bottom, respectively, the term "*Tertip*" was changed to "*Alay*". Furthermore, *Tabur* was used instead of a subordinate organization called "*Kol*". *The word "Saf" has been replaced by the word "Bölük"*. While the regiment commander was given the title of "*Miralay*", the battalion commander was given the title of "*Binbaşı*". The number of personnel in the army began to increase, mostly after the Ottoman-Russian War of 1828-1829. Regiments were formed by combining three battalions, and brigades were formed by combining two regiments. In 1831, the name of the troops on the European side of Istanbul was Hassa, and the troops in Anatolia were called Mansure.

Generals, called ferik, were brought to the head of the increasing units. In 1833, the rank of marshal was established, and the total number of soldiers in the Ottoman Empire reached 118,400. The rank system in the army is: *Er, Onbaşı, Bölükemini, Çavuş, Başçavuş, Mülazım, Yüzbaşı, Kolağası, Binbaşı, Kaymakam, Miralay, Mirliva, Ferik ve Mareşal*.

Abdulhamid II spent most of his reign at Yıldız Palace. Here, it became institutionalized at the administrative level of the state and became the administrative mechanism of the state. Furthermore, the sudden death of his uncle Abdulaziz after his deposition, the terrorist activities of the separatist elements residing in the Ottoman Empire, and the fact that Muslims should be safe as his caliph are some of the reasons why he did not leave here very much. As a result of these reasons, he had the Ertuğrul Cavalry Regiment established, which was composed of *Karakeçili Yörükleri*, who were his relatives. He renovated the Ertuğrul Gazi Tomb in Söğüt and contributed to the region. It was given importance that the young people of the new regiment to be established should be descendants of the families that came to Söğüt with Ertuğrul Gazi. Thus, we can say that he was aware of his ancestors and of Turkism.

Founding

Although it was thought that the Ertuğrul Cavalry Regiment belonged to the *Karakeçili Yörükleri*, the majority of the people registered in the imprint books examined were not registered in Söğüt and its surroundings. In the selection phase activities of the soldiers, they should be members of *Karakeçili Yörükleri*, be between 27 and 40 years old, be in Istanbul, break their ties with their hometown, take part in the Greek war, ride a good horse, perform the five daily prayers, be neat and ostentatious, be beard or beardless. It was declared that they would be loyal to the sultan, fulfill his orders to the letter and take an oath in this regard. It was stated that they would be paid by the state and could be assigned to gendarmerie units in their home country after three years of service.

Ertuğrul Cavalry Regiment, as Abdülhamid's bodyguards, it is divided into five divisions. Two of these divisions are located around Yıldız Palace, and the other three are located in the occupied outer part of Yıldız Palace. In the Davud Paşa barracks, it is understood that some of them were settled in the Davut Paşa barracks, and some of them were settled in the vicinity of Yıldız Palace, according to the Ertuğrul Cavalry Regiment of the *İkinci Fırka-i Hümayun*. Sultan II. Abdulhamid always spoke of them with satisfaction and praise in his speeches about the elected members of the Söğüt troop. He addressed them as "my own countrymen".

Accurements

The equipment of the Ertuğrul Cavalry Regiment generally consists of uniforms, horses, and weapons. Since they are a guard unit, they use different weapons from other cavalry units. For example, their swords were straight and without motifs. It is 99 cm long and weighs 1 kg. As a weapon, it is shorter in size than infantry rifles called mauser carbines. Weapons were procured in this way due to the limited use of long-barreled rifles on horseback. The spear continued to be used exclusively for cavalry. In the painting named Ertuğrul Cavalry Regiment's passing over the bridge, a red flag appears on the tips of the spears.

Their uniforms are olive in color, but their rank attire is varied. Uniforms are classified into three types: large, small, and casual. The epaulettes and rhinestones are white in color. The threads found on the sword tassels were also determined to be white in harmony. These uniforms are made in Germany.

Because they were an elite unit that took part in ceremonies, the horses of the Erturul Cavalry Regiment were chosen for their flamboyance. Although these horses are imported from Hungary, they are white in color.

Duties

It is known that as relatives of the sultan, soldiers from the guard battalion of the Ertuğrul Cavalry Regiment stood guard next to the bedroom. This situation is based on the conflicts among the nations from different elements, their separatist activities, and the fact that Abdulhamid II appointed the guards made up of Turks with his close security. These soldiers operate in the center of Yıldız Palace. In addition to the sultan's private bodyguard, the companies residing in the Davud Paşa barracks would participate in ceremonies such as the Friday ceremony and perform a parade. The aforementioned ceremonies are official ceremonies such as mawlid al-Sharif, feasts, nights of power, visits to the cardigan, religious activities, military rank, awarding of awards, and parades. Here, a regulation has been published regarding the clothes to be worn, the places where they will be in the protocol, and the rules they will pay attention to. The first four articles of the regulation, which consists of seven articles, are about the rules to be followed in the protocol. Three articles are about the nature of the uniform worn. This regulation is in the form of an amendment and annex to the rules that must be followed for the present certificate. Giving importance to the stance of the soldiers in the ceremonies represents power as a symbol of the state.